

Natura 2000 gebied 84 – Duinen Den Helder - Callantsoog

(Zie leeswijzer)

Kenschets

Natura 2000 Landschap:	Duinen
Status:	Habitatrichtlijn
Site code:	NL1000009
Beschermde natuurmonument:	Duinen van Den Helder en Callantsoog BN/SN
Beheerder:	Domeinen, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Landschap Noord-Holland, Defensie, gemeente Den Helder, particulieren
Provincie:	Noord-Holland
Gemeente:	Den Helder, Zijpe
Oppervlakte:	734 ha

Gebiedsbeschrijving

Het gebied Duinen Den Helder-Callantsoog bestaat van noord naar zuid uit de Grafelijkheidsduinen en de Donkere Duinen, de Noordduinen (de strook tussen Den Helder en Callantsoog) en enkele nollenterreintjes en het Kooibosch ten oosten van het Callantsoog. Het noordelijk deel en de nollen zijn restanten van voormalige eilanden. In het noordelijk deel verandert het landschap van west naar oost van de zeereepduinen via een sterk geaccidenteerd landschap met valleicomplexen naar een bosrijke binnenduintrand. Over een groot deel van de duinen ontbreekt een binnenduintrand, hierdoor is een abrupte hoge steile overgang van duinen naar polders aanwezig. Het gebied heeft goed ontwikkelde duingraslanden. In 1995 is in de Grafelijkheidsduinen een natte duinvallei hersteld en langs de randen uitgebreid. In de Noordduinen zijn in de afgesnoerde strandvlakte bij het Botgat vochtige duinvalleien aanwezig. De nollen behoren tot de Oude Duinen; hier zijn duingraslanden aanwezig.

Begrenzing

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op de kaart op enkele technische punten verbeterd:

- Verharde wegen en bebouwing, die reeds tekstueel waren geëxclaveerd, zijn aan de rand van het gebied zoveel mogelijk ook op de kaart buiten de begrenzing gebracht.
- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren, perceelscheidingen en bosranden.
- De begrenzing is afgestemd op die van het (voormalige) natuurmonument opdat dit geheel binnen het Habitatrichtlijngebied valt.
- De zeewaartse begrenzing van het gebied is gelegd op de duinvoet van het buitenduintrand (zie ook volgende paragraaf), zoals ook gold voor het natuurmonument.

Overige wijzigingen van meer dan 1 ha worden in de volgende alinea toegelicht.

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op een aantal plaatsen aangepast:

- Aan de oostzijde van het gebied is langs het Gaatjespad in Den Helder een strook loofbos toegevoegd (1,4 ha) omdat de grens van het (voormalige) natuurmonument dwars door deze strook heen loopt (als grens van het Habitatrichtlijngebied is bij de aanmelding die van het natuurmonument aangehouden).
- Uitbreiding met het natuurontwikkelingsproject "voormalige sportvelden Donkere Duinen" (8,5 ha), dat direct aan de Grafelijkheidsduinen grenst. Het vormt de verbinding tussen het hoofdgebied en een geïsoleerd gelegen deel van het duingebied (onderdeel

natuurmonument) langs de Bremstraat. Hier bestaan ontwikkelingsmogelijkheden voor onder meer H2190 vochtige duinvalleien.

- De voormalige Defensieterreinen Botgat en Falga (5,3 ha) die een integraal onderdeel uitmaken van het duingebied en uitbreidingskansen bieden voor *H2130_B grijze duinen, *kalkarm* (subtype B). Zo lang aanwezig, blijven bebouwing en verhardingen uitgezonderd gelet op de algemene exclaveringsformule (zie paragraaf 3.4).
- Nieuwe natuur bij Abbestede (17 ha; eigendom Landschap Noord-Holland), wegens voorkomen van *H2130_C grijze duinen, *heischraal* (subtype C). De uitbreiding vormt tevens een schakel in de verbinding tussen het aangemelde hoofdgebied en het deelgebied Abbestede van het (voormalig) natuurmonument. Tot deze uitbreiding was reeds besloten voor de aanmelding in 2003, maar toen slechts ten dele op de kaart aangeduid (zie Reactiedocument 2004, pagina 98).
- Graslanden in eigendom van Staatsbosbeheer (8,8 ha) in aansluiting op het Kooibosch bij Callantsoog ten behoeve uitbreiding H6410 blauwgraslanden.

Natura 2000 database

Habitattypen

Code	Habitatype
H2130	Grijze duinen
H2140	Duinheiden met kraaihei
H2160	Duindoornstruwelen
H2170	Kruipwilgstruwelen
H2190	Vochtige duinvalleien

Voorstel voor het toevoegen aan de database:

H2120	Witte duinen ¹
H2180	Duinbossen ¹
H6410	Blauwgraslanden ¹

Kernopgaven

- 2.02 **Grijze duinen:** Uitbreiding en herstel kwaliteit van grijze duinen *H2130, ook als habitat van tapuit A277, velduil A222 en blauwe kiekendief A082, door tegengaan vergrassing en verstruweling.
- 2.05 **Open vochtige duinvalleien, inclusief vochtige duinbossen:** Behoud oppervlakte en herstel kwaliteit van vochtige duinvalleien (*kalkrijk*) H2190_B. Behoud vochtige duinvalleien H2190 als habitat van roerdomp A021, lepelaar A034, blauwe kiekendief A082, velduil A222, noordse woelmuis *H1340, nauwe korfslak H1014 en groenknolorchis H1903 (vergroting oppervlakte is vrijwel overal gedaan). Op Terschelling en Schiermonnikoog meer ruimte voor duinbossen (*vochtig*) H2180_B.
- 2.06 **Graslanden:** Ontwikkeling heischrale graslanden *H6230, grijze duinen (*heischraal*) *H2130_C en blauwgraslanden H6410 op kansrijke locaties.

Instandhoudingsdoelen

Algemene doelen

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.

Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.

Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Habitattypen

H2120 Wandelende duinen op de strandwal met *Ammophila arenaria* ("witte duinen")

Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitatype witte duinen is momenteel in goede kwaliteit zeldzaam in de Hollandse duinen. De kwaliteit kan worden verbeterd. De verbetering van de kwaliteit is mede van belang voor verbetering van de kwaliteit van habitatype H2130 grijze duinen.

H2130 *Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ("grijze duinen")

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit grijze duinen, *kalkarm* (subtype B) en grijze duinen, *heischraal* (subtype C).

Toelichting Dit is één van de weinige Natura 2000 gebieden waar het habitatype grijze duinen nog over een grote oppervlakte in goed ontwikkelde vorm aanwezig is (met bijbehorende fauna, onder andere belangrijke populaties van A277 tapuit, konijn en diverse vlindersoorten) en lokale variaties in vegetatietypen (duinroosvalleien, schapengras- en buntgrasbegroeiingen). Speciale aandacht is vereist voor behoud van de oppervlakte en kwaliteit van grijze duinen, *heischraal* (subtype C) in de 'nollen'.

H2140 *Vastgelegde ontkalkte duinen met *Empetrum nigrum*

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit. Enige achteruitgang in oppervlakte van duinheiden met kraaihei, *vochtig* (subtype A) is toegestaan ten gunste van habitattypen H2170 kruipwilgstruwelen of H2190 vochtige duinvalleien.

Toelichting Het habitatype duinheiden met kraaihei, *vochtig* (subtype A) is momenteel in goede kwaliteit en over voldoende oppervlakte aanwezig en is landelijk niet bedreigd.

H2160 Duinen met *Hippophaë rhamnoides*

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitatype duindoornstruwelen komt over een kleine oppervlakte in het gebied voor. Uitbreiding van het habitatype is niet wenselijk, omdat het een bedreiging kan vormen voor locaties met een hoge potentie voor onder meer habitatype H2130 grijze duinen, *heischraal* (subtype C). Om de kwaliteit te behouden moeten alle successiestadia in het gebied voorkomen, ook de jonge stadia die als matig ontwikkeld worden beoordeeld.

H2170 Duinen met *Salix repens ssp. argentea (Salicion arenariae)*

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Goed ontwikkelde begroeiingen van het habitatype kruipwilgstruwelen zijn schaars in het gebied. Uitbreiding is van belang als stapsteen voor planten en dieren tussen de Waddeneilanden en de Hollandse duinen. Potentie voor uitbreiding ligt in grote vallei Botgat en in met abelen begroeide valleien.

H2180 Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit duinbossen, *vochtig* (subtype B).

Toelichting Het habitatype duinbossen, *vochtig* (subtype B) komt voor in het Kooibosch.

H2190 Vochtige duinvalleien

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Goed ontwikkelde duinvalleibegroeiingen van het habitattype vochtige duinvalleien zijn schaars in het gebied. Uitbreiding van alle 4 subtypen is van belang als stapsteen voor planten en dieren tussen de Waddeneilanden en de Hollandse duinen. Lokaal bestaat de potentie voor uitbreiding van dit habitattype.

H6410 Grasland met *Molonia* op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (*Molinion caerulea*)

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting In de binnenduintrand bij het Kooibosch komt het – in de duinen zeldzame – habitattype blauwgraslanden voor. Verbetering is nodig gezien de staat van instandhouding en de bijdrage van het gebied binnen het Natura 2000 landschap Duinen.

Complementaire doelen**Broedvogels****A277 Tapuit**

Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 30 paren.

Toelichting In de periode 1999-2003 werden jaarlijks 21-29 paren tapuiten geteld. Tapuiten in het habitattype H2130 grijze duinen vormen een belangrijke bijdrage aan het realiseren van de landelijk gunstige staat van instandhouding.

Synopsis

<i>Habitattypen</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling oppervlakte</i>	<i>Doelstelling kwaliteit</i>
H2120 Witte duinen	-	-	=	>
H2130_B Grijze duinen (<i>kalkarm</i>)	--	+	=	=
H2130_C Grijze duinen (<i>heischraal</i>)	--	+	=	=
H2140_A Duinheiden met kraaihei (<i>vochtig</i>)	-	+	= (<)	=
H2140_B Duinheiden met kraaihei (<i>droog</i>)	-	+	=	=
H2160 Duindoornstruwelen	+	-	=	=
H2170 Kruiwilgstruwelen	+	-	>	>
H2180_B Duinbossen (<i>vochtig</i>)	-	+	=	=
H2190_A Vochtige duinvalleien (<i>open water</i>)	-	-	>	>
H2190_B Vochtige duinvalleien (<i>kalkrijk</i>)	-	-	>	>
H2190_C Vochtige duinvalleien (<i>ontkalkt</i>)	-	-	>	>
H2190_D Vochtige duinvalleien (<i>hoge moerasplanten</i>)	-	-	>	>
H6410 Blauwgraslanden	--	+	>	>

¹ Op basis van recente informatie blijkt het habitattype thans voor te komen binnen de (huidige) begrenzing van het Natura 2000 gebied.